

CEDMO
Central European Digital
Media Observatory

ESPRESSO

CEDMO Trends V4+V5

2. vlna očami Ipsosu:

Dezinformácie a bezpečnosť

Espresso

OBSAH SPRÁVY

- 1 Základné parametre
 - 1.1 Špecifikácie výskumu
- 2 Význam problému dezinformácií
- 3 Hrozba pre národnú bezpečnosť, ktorú predstavujú dezinformácie
- 4 Obmedzovanie dezinformácií prostredníctvom štátnych zásahov
- 5 Boj proti dezinformáciám z perspektívy strednej Európy

1 Základné parametre

Názov výskumu: CEDMO Tracking (V4+5)

Hlavné obdobie zberu údajov: 2. vlna: 15. september 2025 – 10. október 2025

Cieľová skupina: reprezentatívna populácia vo veku 15

Metóda výberu respondentov: kvótny výber

Nastavenie kvót: podľa Českého štatistického úradu (ČSÚ)

Monitorované kvóty: pohlavie, vek, vzdelanie, región, veľkosť bydliska

Metóda zberu: CAWI prieskum s využitím online panelu

Celkový vzorka: 2. vlna: n=19 022 (všetky krajiny): CZ n=1 996, SK n=1 979, EE n=2 057, FI n=2 071, FR n=2 470, DE n=2 306, HU n=2 063, PL n=2 156, SL n=1 924

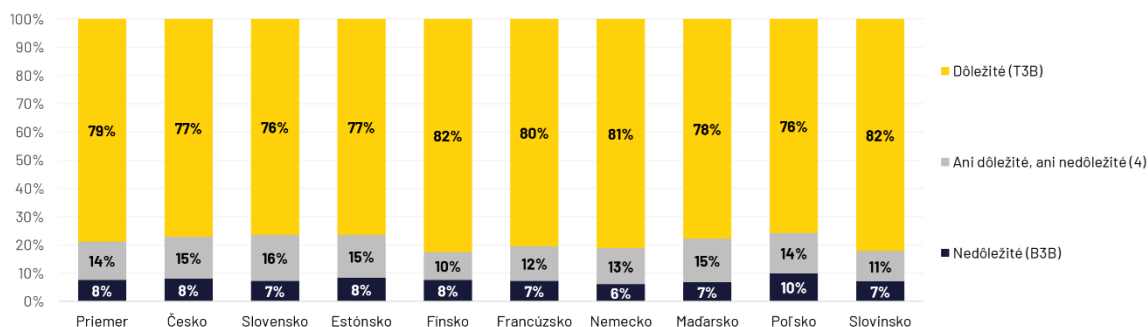
1.1 Špecifikácie výskumu

Cieľom dlhodobého výskumu realizovaného v krajinách V4 (Česká republika, Slovensko, Poľsko, Maďarsko) a ďalších európskych krajinách (Slovinsko, Francúzsko, Nemecko, Estónsko, Fínsko) je sledovať postoje a názory obyvateľstva na rôzne spoločenské otázky, so zameraním predovšetkým na dezinformácie a hoaxy, informačné poruchy a hodnotenie demokracie. Dlhodobý výskum sa zameriava aj na mapovanie vývoja týchto trendov. Výskum zadalo medzinárodné multidisciplinárne výskumné centrum CEDMO (Central European Digital Media Observatory) pod vedením Univerzity Karlovej (Česká republika) a realizuje ho spoločnosť IPSOS. Vedúcim výskumného tímu CEDMO je Václav Moravec, zatiaľ čo Michal Kormaňák a Adam Frolík sa na projekte podieľajú v mene výskumného tímu IPSOS.

Dotazník výskumu bol navrhnutý klientom a konzultovaný s dodávateľom, pričom konečná verzia bola pripravená v spolupráci s dodávateľom. Zber údajov prebiehal elektronicky v kombinácii s osobnými rozhovormi. Výber respondentov realizovala spoločnosť IPSOS prostredníctvom online panelu. Respondenti boli vyberaní na základe kvótového pravidla schváleného klientom.

2 Dôležitosť problému dezinformácií

Prevažná väčšina ľudí v krajinách, ktoré sa zúčastnili prieskumu (79 %), považuje otázku dezinformácií za dôležitú. Za najdôležitejšiu ju považujú ľudia v Slovinsku a Fínsku, za najmenej dôležitú ľudia v Poľsku a na Slovensku. Poľsko má tiež najvyšší počet ľudí, konkrétne 10 %, ktorí považujú otázku dezinformácií za úplne nedôležitú. Dôležitosť problému dezinformácií vnímajú silnejšie ľudia nad 55 rokov; vo vekovej skupine 66+ považuje túto tému za dôležitú 87 % obyvateľstva. Podobný vplyv má aj vzdelanie. Ľudia s vysokoškolským vzdelaním tiež častejšie (83 %) považujú dezinformácie za problém, ktorý je potrebné riešiť.

Ludia s vyšším vzdelaním skôr považujú dezinformácie za dôležitú otázku (83 %).

Poznámka: T3B = kombinácia odpovedí „1 – ide o mimoriadne dôležitý problém“, 2 a 3; B3B = kombinácia odpovedí „7 – nie je to dôležitý problém“, 6, 5

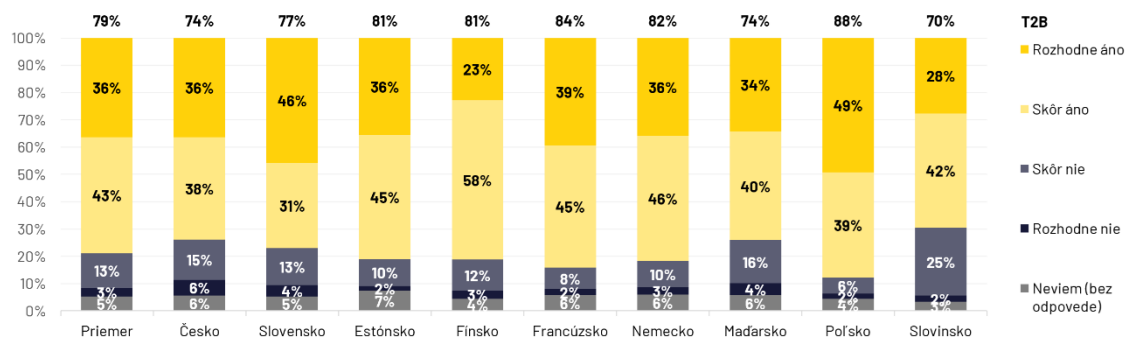
Otázka: IPW14: Ako dôležitým/nedôležitým problémom je podľa Vás účelové šírenie nepravdivých a manipulatívnych informácií (niekedy tiež označovaných ako dezinformácie)?

Báza: CZ n=1996; SK n=1979; EE n=2057; FI n=2071; FR n=2470; DE n=2306; HU n=2063; PL n=2158; SL n=1924

3 Hrozba pre národnú bezpečnosť, ktorú predstavujú dezinformácie

Rovnaké percento ľudí, ktorí považujú dezinformácie za problém, verí, že dezinformácie ohrozujú národnú bezpečnosť. V tomto prípade sú rozdiely medzi krajinami väčšie a nie vždy korelujú s vnímanou dôležitosťou tejto otázky. Napríklad v Slovinsku, hoci je táto otázka dôležitá, len 70 % obyvateľstva považuje úmyselné šírenie dezinformácií za hrozbu pre národnú bezpečnosť. Naopak v Poľsku, kde je podiel ľudí považujúcich dezinformácie za problém najnižší spomedzi sledovaných krajín, sa s týmto tvrdením stotožnilo najviac respondentov.

Pokiaľ však ide o bezpečnosť, Poľsko spolu so Slovenskom má najvyšší počet ľudí (46 %), ktorí uviedli, že šírenie dezinformácií rozhodne predstavuje hrozbu. Najmenej sú o tom presvedčení Fíni. Česi a Maďari sa nachádzajú niekde medzi týmito dvoma extrémami. Aj v tomto prípade je skupinou ľudí, ktorá vníma túto hrozbu najsilnejšie, najstaršia generácia vo veku 66 a viac rokov, kde 84 % obyvateľov v každej krajine sa obáva, že dezinformácie predstavujú hrozbu pre bezpečnosť. Naopak, ľudia vo veku 35–54 rokov vnímajú toto nebezpečenstvo mierne podpriemerne, konkrétne 76 % z nich.

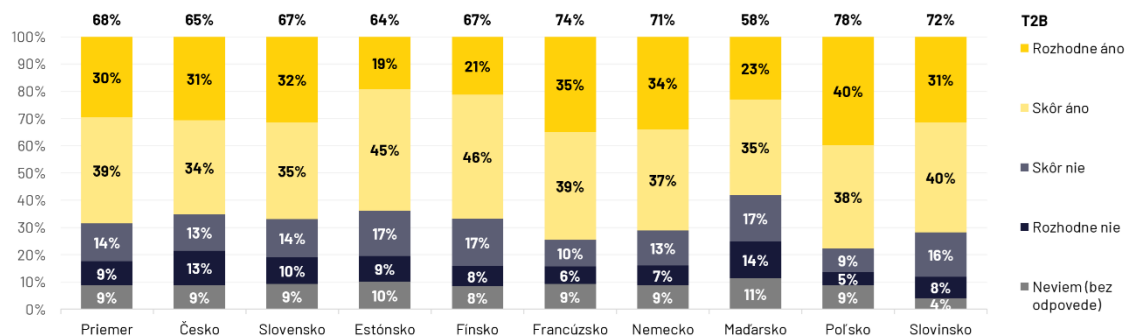

i Ľudia z veľkých miest (81 %) a ľudia s vysokoškolským vzdelaním (82 %) sa cítia ohrození častejšie.

Poznámka: T2B = Rozhodne áno + Skôr áno
 Otázka: IPW15. Myslite si, že šírenie nepravdivých a manipulatívnych informácií (niekedy označovaných aj ako "dezinformácie") ohrozuje bezpečnosť [COUNTRY]
 Baza: CZ n=1996; SK n=1979; EE n=2057; FI n=2071; FR n=2470; DE n=2306; HU n=2063; PL n=2156; SL n=1924

4 Obmedzovanie dezinformácií prostredníctvom štátnych zásahov

Pokiaľ ide o názory na to, či by štát mal obmedzovať alebo zabráňovať šíreniu dezinformácií, 68 % obyvateľov v krajinách, v ktorých sa prieskum uskutočnil, súhlasí. Tento názor najčastejšie zastávajú ľudia v Poľsku (78 %), nasledujú Francúzi (74 %). Naopak, tento názor má najmenšiu podporu medzi občanmi Maďarska (58 %). Rovnako ako v predchádzajúcich prípadoch, ľudia vo veku nad 66 rokov a ľudia s vysokoškolským vzdelaním skôr podporujú zásah štátu.

i Obmedzovanie dezinformácií považujú za vhodné častejšie ľudia s vysokoškolským vzdelaním (71 %) a liberálne zmýšľajúci ľudia (74 %).

Poznámka: T2B = Rozhodne áno + Skôr áno
 Otázka: IPW16. Je podľa Vás správne, keď štát obmedzí alebo znemožní pôsobenie médií, ktoré šíria nepravdivé alebo manipulatívne informácie (niekedy označované aj ako "dezinformácie")?
 Baza: CZ n=1996; SK n=1979; EE n=2057; FI n=2071; FR n=2470; DE n=2306; HU n=2063; PL n=2156; SL n=1924

5 Boj proti dezinformáciám z pohľadu strednej Európy

Česká republika, Slovensko, Poľsko a Maďarsko vykazujú určité podobnosti, pokiaľ ide o dezinformácie. Hoci väčšina ľudí považuje túto otázku za dôležitú, postoje k tomu, ako ju riešiť, sa líšia v závislosti od úrovne dôvery v štát a médiá.

V Českej republike a Maďarsku považuje dezinformácie za dôležitý problém približne štyri pätiny obyvateľstva, ale menej ľudí ako vo väčšine západoeurópskych krajín verí, že skutočne ohrozujú bezpečnosť štátu. Naopak, Poľsko a Slovensko patria medzi krajiny, kde menšia časť obyvateľstva považuje dezinformácie za významný problém, ale zároveň viac ľudí (v oboch krajinách približne 46 %) považuje šírenie manipulatívnych informácií za priamu hrozbu pre bezpečnosť.

Tieto rozdiely možno do veľkej miery vysvetliť politickým a mediálnym kontextom. V Poľsku a Maďarsku je verejná sféra veľmi polarizovaná, čo sa odráža vo vnímaní úlohy štátu: Poliaci patria medzi najsilnejších podporovateľov aktívnych opatrení proti dezinformáciám (78 % súhlasí), zatiaľ čo Maďari sú v tomto ohľade najopatrnejší (58 %).

V Českej republike a na Slovensku zohráva väčšiu úlohu všeobecná nedôvera voči inštitúciám. Ľudia vnímajú túto otázku ako závažnú, ale menej sa spoliehajú na zásah štátu. Tieto rozdiely ukazujú, že stredná Európa zostáva regiónom, kde sa informačná bezpečnosť prelína s otázkou legitimacy štátu a dôvery v demokratické inštitúcie. Účinná obrana proti dezinformáciám preto nebude spočívať len v regulácii alebo cenzúre, ale predovšetkým v zvyšovaní mediálnej gramotnosti, transparentnej komunikácii vlád a obnovení sociálnej dôvery, ktorá je možno najzraniteľnejšou zložkou v celej strednej Európe.